

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Вступ до перекладознавства»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність 035 «Філологія»

Освітня програма «Німецька мова та друга іноземна»

Рік навчання 1-2, семестри 2, 3

Форма навчання денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТ 4

Мова викладання українська, німецька

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

Сторінка дисципліни в
eLearn

Білоус Наталія Вячеславівна

bilounat@gmail.com

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Вступ до перекладознавства» є набуття базових знань студентів з теорії перекладу та про особливості професії перекладача, ознайомлення з базовою понятійно-термінологічною системою перекладознавства, формування вмінь розпізнавання різних видів перекладу, знайомство з сучасними теоретичними проблемами процесу перекладу, формування уявлення про множинність трансформацій під час перекладу та їхню сутність, ознайомлення з нормами професійної поведінки перекладача.

Завдання вивчення навчальної дисципліни в теоретичному сенсі є наступними: удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень; самостійно навчатись новим методам дослідження в своїй професійній діяльності; самостійно здобувати за допомогою інформаційних технологій і використовувати в практичній діяльності нові знання та вміння, в тому числі в нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності; породжувати нові ідеї (креативність), адаптуватися до нових ситуацій, давати оцінку накопиченому досвіду та аналізувати свої можливості.

Практичними завданнями є знання сучасної наукової парадигми в галузі перекладу та динаміки її розвитку, системи методологічних принципів і методичних прийомів перекладацького дослідження; самостійне поповнення, критичний аналіз і застосування теоретичних знань і практичних навичок в сфері перекладу та інших гуманітарних наук для власних наукових досліджень, самостійної підготовки до подальшої ефективної професійної діяльності.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ пр.)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
2 семестр				
Змістовий модуль 1 «Одиниці перекладу»				
Тема 1. Професія: перекладач. Коротка історія розвитку професії. Освіта перекладача, завдання, етика. Основні принципи теорії перекладу. Лексико–граматичні взаємодії.	2/2	Знати історію перекладу різних періодів, знати прізвища відомих перекладачів.	Підготувати реферати про відомих перекладачів, (наприклад, про історію перекладу Біблії українською мовою)	15
Тема 2. Роль і значення перекладацької професії. Якості перекладача. Права та обов'язки. Особливості роботи з іноземцями.	2/2	Знати основи перекладацької професії; вміти пояснити якості, права та обов'язки перекладача під час роботи з іноземними носіями мови; аналізувати приклади власних імен на рівні фонем і графем	Здача практичного домашнього завдання; конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	20
Тема 3. Базові принципи теорії перекладу. Теорія трансформацій.	2/2	Знати базові принципи теорії перекладу та теорії трансформацій. Вміти розрізняти одиниці перекладу	Виконання самостійної роботи, конспектування першоджерел	20

Тема 4. Екстралінгвістичний фактор. Типи фонових знань. Машинний переклад. Автоматичні перекладачі та словники.	2/2	Знати типи фонових знань; вміти перекладати українською мовою приклади із застосуванням фонових знань; аналізувати текст з лінгвістичної та екстралінгвістичної точки зору; розуміти різницю між одиницями перекладу та мовними рівнями	Здача практичного домашнього завдання; конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	15
Модульна контрольна робота 1				30
Усього за ЗМ 1				100
Змістовий модуль 2 «Рівні перекладу»				
Тема 5. Граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу. Види трансформацій при перекладі науково-технічних текстів.	2/2	Знати граматичні, лексичні та стилістичні проблеми науково-технічного перекладу; аналізувати текст присяги з лінгвістичної точки зору; розуміти завдання та етику перекладача	Виконання самостійної роботи, конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	20
Тема 6. Проблема одиниці перекладу. Класифікація ОП. Рівень інтонації. Переклад на рівні фонем/графем. Перекладацька транскрипція і транслітерація, змішані випадки.	2/2	Знати та вирішувати проблеми перекладу мовних одиниць; знати класифікацію ОП; вміти пояснити рівень інтонації; здійснювати переклад на рівні фонем/графем: розрізняти перекладацьку транскрипцію та транслітерацію і застосовувати у практиці перекладу; вміти застосовувати їхні змішані випадки.	Здача практичного домашнього завдання; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	15
Тема 7. Переклад на рівні морфем. Греко-латинські	2/2	Знати теорію перекладу на рівні морфем; знати значення і відтінки	Виконання самостійної роботи, конспектування	20

інтернаціональні морфеми – префікси, корені, суфікси.		значень афіксів греко-латинського походження; вміти перекладати афіксальні лексичні одиниці українською мовою; аналізувати	першоджерел з метою розуміння якостей та задач	
Тема 8. Поморфемний переклад термінів. Синонімічні пари префіксів грецького та латинського походження та розуміння їх значення в складі слова. МКР №1	1/1	Знати теорію перекладу на рівні морфем; вміти перекладати терміни українською мовою	Здача практичного домашнього завдання; переказ теоретичного матеріалу наведенням прикладів	15
Модульна контрольна робота 2				30
Усього за ЗМ 2				100
Усього за 2 семестр				70
Залік				30
Усього за курс				100
3 семестр				
Змістовий модуль 1 «Переклад на рівні слів»				
Тема 1. Переклад на рівні слів. Категорія роду в німецькій та українській мовах та її відображення в перекладі. Особливості перекладу іменників.	2/2	Знати теорію перекладу на рівні слів; вміти встановлювати рід німецьких лексичних одиниць та відобразити його в перекладі українською мовою; знати особливості перекладу іменників.	Здача практичного домашнього завдання; конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу наведенням прикладів	20
Тема 2. Способи перекладу визначеного/невизначеного артиклів. Розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу.	2/2	Знати способи перекладу визначеного/невизначеного артиклів; знати розбіжності використання займенників в мові оригіналу та мові перекладу.	Виконання самостійної роботи, конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	15
Тема 3. Особливості перекладу	2/2	Вміти перекладати прикметники та	Здача практичного домашнього	15

прикметників і прислівників. Системи дієслівних часів в МО і МП.		прислівники; знати системи дієслівних часів в МО і МП.	завдання; переказ теоретичного матеріалу наведенням прикладів 3	
Тема 4. Дієслово: загальні характеристики та переклад пасиву. Вживання та переклад часових форм	2/2	Вміти перекладати дієслова в різних часових формах, знати, як перекладати пасивні конструкції	Здача практичного домашнього завдання; конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу наведенням прикладів 3	20
Модульна контрольна робота 1				30
Усього за ЗМ 1				100
Змістовий модуль 2 «Перекладацькі трансформації»				
Тема 5. Переклад сполучників та однорідних членів з різними прийменниками. «Хибні друзі перекладача».	2/2	Вміти перекладати сполучники та однорідні члени з різними прийменниками українською мовою; знати теорію «хибних друзів перекладача», скласти список омонімів та вміти перекладати їх в контексті.	Виконання самостійної роботи, конспектування першоджерел; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	20
Тема 6. Переклад на рівні словосполучень. Переклад на рівні словосполучень.	2/2	Знати теорію перекладу на рівні словосполучень; вміти перекладати на рівні словосполучень; скласти та вивчити напам'ять основні популярні ідіоми німецької мови, крилаті та розмовні вирази, фразові дієслова.	Здача практичного домашнього завдання; переказ теоретичного матеріалу наведенням прикладів 3	15
Тема 7. Фразові дієслова та стійкі розмовні вирази. Сленг як проблема перекладу. Переклад на рівні	2/2	Знати структуру та семантику фразових дієслів та стійких розмовних виразів; вміти перекладати на рівні речення та	Виконання самостійної роботи, конспектування першоджерел з метою розуміння якостей та задач	20

речення та тексту. Заміни як тип перекладацьких трансформацій.		тексту; знати теорію лексичних та лексико-граматичних заміни як типу перекладацьких трансформацій.		
Тема 8. Лексичні заміни. Конкретизація, генералізація, заміна причини наслідком і навпаки. Антонімічний переклад, компенсація, вилучення як проблема перекладу. Процес передачі синтаксичних значень.	1/1	Знати теорію лексичних заміни; вирізняти конкретизацію, генералізацію, заміни причини наслідком і навпаки та вміти вносити відповідні трансформації під час перекладу; вміти застосовувати антонімічний переклад, компенсацію, вилучення; знати теорію передачі синтаксичних значень в перекладі.	Здача практичного домашнього завдання; переказ теоретичного матеріалу з наведенням прикладів	15
Модульна контрольна робота 2				30
Усього за ЗМ 2				100
Усього за 3 семестр				70
Екзамен				30
Усього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перекладання:</i>	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перекладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної доброчесності:</i>	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	Екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Енциклопедія перекладознавства у 4 т.: пер з англ /за ред. Іва Гамбе та Люкван Дорслара; за заг.ред. О.А. Кальніченка та Л.М. Черноватого. Вінниця: Нова Книга, 2020. Т.1. 552 с. Т.2. 280 с.
2. Кияк Т. Р., Науменко А. М., Огуй О. Д. Перекладознавство (німецько-український напрям). Підручник /Т. Р. Кияк, А. М. Науменко, О. Д. Огуй. К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2008. 543 с.
3. Лисенко Г. Л., Баклан І. М., Чепурна З. В. Основи перекладу – міст між теорією і практикою (німецько-український напрям): підручник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видво «Політехніка», 2019. 204 с.
4. Мамрак А.В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2021. 304 с.
5. Мацегора І. Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 97 с.
6. Німецький орфографічний словник: <https://www.duden.de/woerterbuch>
7. Німецькомовний словник синонімів: <https://synonyme.woxikon.de/>
8. Сайко М. А. Стандартизація медичної термінології крізь призму перекладового термінознавства. Innovation in science: modern challenges. The 3rd international scientific and practical conference, Munich, May 25–26, 2020. Munich, 2020. P. 234–237.
9. Сучасний німецькомовний словник: <https://www.dwds.de/d/wb-wdg>